

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 549/2014-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jany Baricovej a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Europapier Slovensko, s. r. o., Panónska cesta 40, Bratislava, zastúpenej spol. BBH advokátska kancelária, s. r. o., Gorkého 3, Bratislava, v mene ktorej koná Mgr. Olga Beláňová, advokátka a konateľka, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 107/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Europapier Slovensko, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 107/2009 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Obchodnej spoločnosti Europapier Slovensko, s. r. o., p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti Europapier Slovensko, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 426,12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov) na účet jej právneho zástupcu spol. BBH advokátska kancelária, s. r. o., Gorkého 3, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 549/2014-21 z 24. septembra 2014 prijal na ďalšie konanie sťažnosť obchodnej spoločnosti Europapier Slovensko, s. r. o., Panónska cesta 40, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 107/2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou označeného konania iniciovaného návrhom sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu podaného okresnému súdu 21. augusta 2009.

Uvádzajúc podrobný chronologický prehľad úkonov konania sťažovateľka argumentuje, že *„neefektívnou činnosťou OS KE II a jeho nečinnosťou vo veci dochádza*

k zbytočným prietahom v konaní. V postupe OS KE II je viacero období, v ktorých bol OS KE II nečinný, a to bez toho, aby existovali zákonné prekážky pre jeho ďalší postup.“.

Sťažovateľka uvádza, že podľa jej názoru nejde o vec právne zložitú a dôvodom zbytočných prietahov v konaní nie je ani pasivita na strane sťažovateľky ako účastníčky konania.

Sťažovateľka takisto uvádza, že ochrany svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru sa pokúsila domôcť aj prostredníctvom sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej dvakrát predsedovi okresného súdu, ktorá jej však nepriniesla požadovaný efekt, napriek tomu, že bola zo strany predsedu okresného súdu posúdená ako dôvodná.

Sťažovateľka na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd rozhodol o jej veci nálezom, v ktorom by vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 107/2009, prikázal okresnému súdu konať v označenej veci bez zbytočných prietahov a priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu, ktorého vyjadrenie doručené ústavnému súdu 27. novembra 2014 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania a konštatovanie existencie prietahov v posudzovanom konaní, ako aj skutkovej zložitosti veci sťažovateľky. Podľa vyjadrenia okresného súdu obdobia nečinnosti „*súvisia s úkonmi potrebnými na prípravu pojednávania (obdobie od pridelenia veci do registra Cb do nariadenia pojednávania), sú spôsobené správaním účastníkov konania (nepredkladanie dokladov súčasne so žalobou resp. až po výzve súdu), alebo sú dané objektívne – obdobia neprítomnosti vo veci konajúceho sudcu zo zákonných dôvodov v nepravidelných časových*

úsekoch, ktoré neumožnili (z dôvodu ich trvania) orgánom riadenia a správy súdov prijať opatrenia smerujúce k prerozdeleniu vecí v súlade so zákonom a rozvrhom práce na príslušný rok“.

V liste predsedu okresného súdu zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

Sťažovateľka v podaní doručenom ústavnému súdu 31. decembra 2014 vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej. K stanovisku okresného súdu formulovala argumentáciu, v ktorej zdôraznila svoj aktívny a súčinnosťný prístup v priebehu posudzovaného konania, v ktorom podľa svojho vyjadrenia predložila návrh súčasne obsahujúci všetky potrebné listinné dôkazy na preukázanie dôvodnosti uplatneného nároku, zúčastnila sa všetkých určených termínov pojednávania a riadne a včas reagovala na súdom adresované výzvy na predloženie relevantných podkladov. Sťažovateľka sa nestotožnila s konštatovaním okresného súdu o skutkovej zložitosti veci, poukazujúc pritom na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej *„návrh, o ktorom možno rozhodovať formou platobného rozkazu, t. j. v skrátenom konaní, v právne a skutkovo jednoduchých veciach nesignalizuje osobitne náročnú právnu a faktickú zložitost' veci“*. Vo vzťahu k obhajobe okresného súdu o objektívnych dôvodoch nečinnosti zákonného sudcu poukázala sťažovateľka na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej ani takéto okolnosti nemôžu oslabiť mieru ochrany práva účastníka konania na vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu a súvisiaceho súdneho spisu dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Sťažovateľka podala 25. augusta 2009 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu proti odporcom v 1. a 2. rade. Okresný súd vydal 12. októbra 2009 platobný rozkaz, avšak vzhľadom na podanie odporu zo strany odporcov bolo vo veci sťažovateľky nariadené pojednávanie, a to na 29. november 2010. Určené pojednávanie bolo odročené na 17. január 2011 z dôvodu nepredloženia substitučného splnomocnenia udeleného právnym zástupcom sťažovateľky. Určený termín pojednávania však okresný súd niekoľkokrát odročil a pojednávanie sa uskutočnilo 10. októbra 2011.

Dňa 4. februára 2013 predložila okresnému súdu sťažovateľka svoje vyjadrenie k podaniu odporcov. Okresný súd určil termín na 30. október 2013, tento termín však bol niekoľkokrát odročený a pojednávanie sa uskutočnilo 5. decembra 2014, keď okresný súd vydal vo veci sťažovateľky rozsudok.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľka zároveň namieta porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Otázku existencie zbytočných prieťahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľky preskúmal z hľadiska charakteru prerokúvanej veci jej skutkovú a právnu zložitnosť (1), ďalej správanie sťažovateľky v priebehu konania (2) a napokon aj postup konajúceho súdu (3).

1. Sťažovateľka podala okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie istiny spolu s príslušenstvom z titulu neuhradených faktúr za tovar dodaný sťažovateľkou odporcovi v 1. rade na základe obchodnoprávneho vzťahu. Ústavný súd konštatuje, že už samotný charakter sporu vylučuje potenciálnu skutkovú a právnu zložitnosť veci, ktorá by mohla mať v posudzovanom prípade vplyv na vznik zbytočných prieťahov v konaní, najmä ak tieto prieťahy boli spôsobené nečinnosťou súdu identifikovanou ústavným súdom pri preskúmaní obsahu spisu (pozri bod 3).

2. V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prieťahov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria nezistil ústavný súd také závažné skutočnosti, ktoré by signalizovali výraznejší podiel sťažovateľky ako jej účastníčky na predĺžení konania narušením jeho plynulosti. Jediným identifikovateľným momentom pasivity sťažovateľky ako účastníčky konania bola skutočnosť nepredloženia substitučného splnomocnenia pre účely právneho zastupovania sťažovateľky, ktorá bola dôvodom na odročenie pojednávania, v porovnaní

so zistenými obdobiami nečinnosti okresného súdu (pozri bod 3) však ide o okolnosť zanedbateľného charakteru.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v posudzovanom konaní.

Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v posudzovanom konaní dospel k záveru, že závažnými nedostatkami, ktoré narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti, v ktorých okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka.

Obdobie pasivity kvantifikovateľné nečinnosťou v rozsahu približne ôsmich mesiacov zaznamenal ústavný súd v období konania od 17. januára 2011, keď bol odročený určený termín pojednávania, do 10. októbra 2011, keď okresný súd vykonal vo veci sťažovateľky pojednávanie.

Okresný súd ostal pasívny a nekonal aj v ďalšom značne rozsiahlom období, a to od 4. februára 2013, keď bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k podaniu odporcov, do 5. decembra 2014, keď uskutočnil okresný súd pojednávanie, na ktorom vydal vo veci sťažovateľky rozsudok (nečinnosť v rozsahu jedného roka a deviatich mesiacov).

K náznakom obrany okresného súdu o opakujúcej sa neprítomnosti zákonného sudcu pokrytej zákonnými dôvodmi ako objektívnej okolnosti majúcej negatívny dopad na plynulosť konania vo veci sťažovateľky ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že personálne problémy justičného systému nezbavujú štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka personálnych komplikácií nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

Ústavný súd konštatuje, že relevantným faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prieťahy, ktorých sa dopustil v dôsledku označených období nečinnosti v celkovom rozsahu zhruba dvoch rokov a piatich mesiacov.

S ohľadom na všetky už uvedené závery nemožno doterajšiu dobu konania vedeného pred okresným súdom (viac ako päť rokov) považovať z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru za primeranú a ani za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva sťažovateľky boli porušené (bod 1 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd síce zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, konanie však bolo v čase rozhodovania ústavného súdu pred okresným súdom meritórne skončené, preto ústavný súd príkaz konať vo veci sťažovateľky v náleze neformuloval. K povinnosti konať bez zbytočných prieťahov okresný súd v potenciálnom prípade vrátenia veci na nové konanie v dôsledku prípadne uplatneného opravného prostriedku napokon zaväzuje samotný čl. 48 ods. 2 ústavy garantujúci sťažovateľke základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru garantujúci právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila sťažovateľka závažným porušením svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd je toho názoru, že nemajetkovú ujmu spôsobenú sťažovateľke nemožno napraviť obnovením stavu pred porušením jej základného práva garantovaného ústavou a práva garantovaného dohovorom, pričom výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, preto ústavný súd priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie, a to v sume 1 500 €, ktoré zohľadňuje charakter zbytočných prieťahov v konaní (bod 2 výroku nálezu).

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02).

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom, ktorých výšku špecifikovala sumou 2114, 24 €.

Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013 (804 €).

Ústavný súd priznal úhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vychádzajúc z uvedeného za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume 3 x 134 €, k tomu tiež 3 x režijný paušál v sume 8,04 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke náhradu trov konania v celkovej sume 426,12 € (bod 3 výroku nálezu).

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky okresný súd, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2015